

Suç Korkusu, Göç ve Suriyeli Sığınmacılar: Şanlıurfa Örneği¹

Fear of Crime, Immigration and Syrian Asylum Seekers: Şanlıurfa Case

Mithat Arman KARASU

*Doç. Dr., Harran Üniversitesi, İİBF,
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü,
mithatkarasu@yahoo.com
https://orcid.org/0000-0003-3477-5843*

Makale Başvuru Tarihi: 15.09.2018

Makale Kabul Tarihi: 08.12.2018

Makale Türü: Araştırma Makalesi

ÖZET

**Anahtar
Kelimeler:**

Suç Korkusu,
Göçmen,
Suriye,
Sığınmacı,
Şanlıurfa

Günümüz kentlerinde suç korkusu önemli bir sorun olarak gündemdeki yerini korumaktadır. Artan yasa dışı göç hareketleri, yaygınlaşan ekonomik ve sosyal sorunlar bu korkunun göçmenlere yönetilmesine neden olmaktadır. Göçmenlere yönelik suç korkusunun Şanlıurfa özelinde incelendiği makalede, bir saha çalışması yer almaktadır. Suriyelilerin kentte ne ölçüde güvensizlik hissine neden oldukları, Suriyelilere karşı duyulan suç korkusunun boyutları, bu korkunun nedenleri ile duyulan bu korkunun kişisel özellikler bakımından nasıl ayrıştığı çalışmanın cevap aradığı sorular arasındadır.

Yapılan saha çalışmasından elde edilen sonuçlar pek de iç acıcı değildir. Suriyeli sığınmacılar ile yerli halk arasındaki mesafe giderek açılmaktadır. İşsizlik, ücretlerde düşüş, ahlaki bozulma, artan suç oranları, kentteki kalabalık ve gürültü, başıboş gezen gençler vb. birçok konuda Suriyeli sığınmacılar suçlanmaktadır. Suriyelilerle birlikte Şanlıurfa'nın artık daha az güvenli bir kent olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Suç korkusunun Şanlıurfa'da yaygınlık kazanmasının temelinde sığınmacıların farklı davranış biçimleri, artan sosyal ve ekonomik sorunlar ile iletişim eksikliği yatmaktadır.

ABSTRACT

Keywords:

Fear of Crime,
Immigrant,
Syria,
Asylum Seeker,
Şanlıurfa

Fear of crime in Today's cities retains its place in agenda as an important issue. Increasing illegal immigration, spreading economic and social problems cause the management of this fear to migrants. In the article which examines the fear of crime against immigrants in Şanlıurfa, there is a field study. The extent to which the Syrians have a feeling of insecurity in the city, the dimensions of fear of crime against Syrians, how this fear is differentiated in terms of personal traits with reasons of this fear is among the questions that the study sought answers.

The results gathered from the survey are not pleasant at all. The gap between Syrian refugees and the local people is widening gradually. Unemployment, decline in wages, moral deterioration, increased crime rates, crowded and noise in the city, straying youngsters etc. Syrian refugees have been charged in many issues. It is follow that Şanlıurfa is a less secure city now with Syrian refugees. The main reason for the spread of the fear of crime in Şanlıurfa is the different behavioral patterns of asylum seekers, the increasing social and economic problems and the lack of communication.

1 Bu çalışmada göçmen kavramı isteyerek ya da zorunlu olarak ekonomik, siyasi nedenlerle göç etmek durumunda kalan herkesi ifade etmektedir. Diğer taraftan, sığınmacı kavramı ise, 6458 sayılı Kanun kapsamında Türkiye'de yaşayan geçici koruma altındaki Suriyelileri anlatmakta kullanılmaktadır.

1. GİRİŞ

Göç ve suç kavramlarını birbirinden bağımsız düşünmek pek de mümkün değildir. Kimi zaman göç eyleminin kendisi de bir suç unsuru olabilmektedir. 1998-2016 arası dönemde, Türkiye'ye kaçak giriş yapan göçmen sayısı 1.281.959'dur (www.goc.gov.tr). Göçle birlikte yaşanan sorunlar, artan yalnızlık ve çaresizlik hissi, mali imkânsızlıklar göçmenlerin suç işleme eğilimini artırmaktadır. Diğer taraftan, göçmenlere yönelik suçlar da işlenmektedir. Yabancı düşmanlığı, ötekileştirme, dışlanma ve nefret suçları göçmenlerin maruz kaldığı suç ve eylemlerden bazılarıdır. Uzun süren göç hareketleri sonunda kentlerin güvenli ortamı istikrarsızlaşmaktadır.

Göçün neden olduğu bir diğer risk alanı, toplumda göçmenlere karşı oluşan suç korkusudur. Doğası gereği kişisel özellikler ve önyargılardan beslenen suç korkusu, göçmenler söz konusu olduğunda, toplumda büyük bir artış ve yaygınlık kazanmaktadır. Göçmenlerin yabancı olarak etiketlenmiş olması, göçmenlerin iş ve beceri konularındaki eksiklikleri, işsizlik vb. sorunlar toplumsal önyargılar ile birleşince göçmenlere yönelik ciddi bir ayrışmadan ve suç korkusundan bahsetmek mümkündür.

Türkiye'de son dönemde yaşanan Suriyeli sığınmacı göçünün en fazla hissedildiği kentlerden birisi olan Şanlıurfa'da, yerli halkın Suriyeli sığınmacılara yönelik suç korkusunun incelendiği çalışmada temel amaç; Şanlıurfa'da göçmenlere yönelik suç korkusunun ne oranda olduğu ve bunu besleyen etkenlerin neler olduğunu ortaya koymaktır.

Çalışmanın ilk bölümünde suç korkusu kavramı incelenecektir. İkinci bölümde suç korkusu ve göç ilişkisi ele alınacaktır. Üçüncü bölümde, yapılan saha çalışması konusunda teknik bilgiler paylaşılacaktır. Dördüncü bölümde, saha çalışmasının sonuçları paylaşılmıştır. Çalışma genel bir değerlendirmeye tamamlanacaktır.

Uzun zamandır dış göç alan Batı ülkelerinde önemli bir sorun olan göçmenlere yönelik suç korkusu Türkiye için yeni bir çalışma alanıdır. Bir göç ülkesi olmakla birlikte Türkiye'ye yönelik göçler, mübadele anlaşmasındaki Türk göçmenler, Bulgar ya da Afgan Türklerinde olduğu gibi, daha ziyade Türk ve Türk soylu gruplar tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu anlamda Suriyeli sığınmacı göçü Türkiye'nin gerçek anlamdaki ilk dış göç deneyimidir. Bu durum göçmenlere yönelik önyargı ve korkuları artırmaktadır. Bu korkuyu besleyen bir başka öge, Suriyeli sığınmacı göçünün kısa sürede büyük rakamlara ulaşmasıdır. 2011 yılında başlayan göç sonunda, sığınmacı sayısı 4 milyona yaklaşmaktadır. Ayrıca sığınmacıların neredeyse tamamının kentlerde denetimsiz bir biçimde dağılmış olması hem sorunları artırmakta hem de toplumdaki suç korkusunu körüklemektedir. Hâlihazırda dünyada en fazla sığınmacıya ev sahipliği yapan Türkiye'de göçmenlere yönelik suç korkusunun bir saha çalışmasıyla incelenmesi hem olası sorunlar hakkında bize fikir verecek hem de bu konuda literatüre bir katkı sağlayacaktır.

2. SUÇ KORKUSU VE TOPLUMSAL BOYUTLARI

Suç korkusu, bir insanın hayatı boyunca bir suçla karşı karşıya kalacağı korkusunu duymasındır (Skogan, 1986:204). Başka bir deyişle, bir kişinin herhangi bir suçta ya da suçla ilişkilendirdiği temsil ve sembollere karşı geliştirdiği korku veya endişedir (Ferraro, 1995:23). Suç korkusunda kişi aslında suçun kendisinden daha çok suçun olma olasılığından korkmaktadır.

Suç korkusu, suçla yakından ilgili olmakla birlikte suç kavramından bağımsızdır. Suç korkusunu artıran etkenlerden birisinin suç oranlarındaki artış olduğu doğrudur. Diğer taraftan, suç korkusunun, suç oranlarındaki düşüşe rağmen artmaya devam ettiğini gösteren araştırmalar bulunmaktadır. Günümüzde suç ile suç korkusu kavramlarının birbirinden ayrı ele alınması gerektiği yönünde bir eğilim daha fazla kabul görmektedir (Skogan, 1986:200; Ferraro, 1995:19).

Suç korkusu, suçtan daha büyük bir sorundur. Suç oranlarını azaltmak konusunda önlemler almak nispeten kolaydır. Asıl zor olan insanlara güvende olduğu duygusunu yaşatmak, endişe ve tedirginliklerini bir kenara bırakmalarını sağlamaktır. Bu anlamda bireyin içindeki suç korkusunu azaltmak, suçluları yakalamaktan daha zordur.

Suç korkusu yalnızca bir kişinin suç karşısında tedirgin olmasının ötesinde toplumsal bir sorundur. Her ne kadar suç korkusu bireysel özelliklere göre değişkenlik gösterse de, yarattığı korku, endişe ve en önemlisi güvensizlik hali toplumsal boyutlardadır (Visser vd., 2013:280; Gates ve Rohe, 1987:426). Bu anlamda suç korkusu, suçta maruz kalma tehdidi ile güvensiz bir yerde yaşama hissinden oluşan karmaşık bir korku türüdür.

Özellikle Batılı ülkelerde suç ve ona karşı duyulan korku önemli bir toplumsal sorundur (Franklin vd., 2008:222). ABD'de yapılan bir araştırmada, kadınların % 47'si, erkeklerin ise % 38'i sokakların tek başına

yürümek için yeterince güvenli olmadığını ifade etmiştir. İngiltere’de kadınların % 49’u gece vakti tek başına otobüse binerken endişe ettiğini dile getirmektedir (www.homeoffice.gov.uk). Türkiye’de yapılan bir çalışmada, katılımcıların % 16,1’inin gece sokakta tek başına yürümekten korktuğu, % 16’7’si ise tek başına olduğu zaman saldırıya uğrayacağı korkusunu duyduğunu belirtmiştir (Öztoprak vd., 2012:2).

Toplumda yaşayan herkes aynı düzeyde suç korkusunu hissetmez. Suça karşı duyulan korku kişisel özelliklere göre değişkenlik göstermektedir. Kimi bireylerde suç korkusu yalnızca bir tedirginlik düzeyinde, zaman zaman hissedilirken; kimi bireylerde kişinin dışarı çıkmasını engelleyecek boyutlara ulaşabilir. Yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi, gelir düzeyi, geçmiş suç deneyimleri, bireyin kendi psiko-sosyal deneyimi suç korkusu üzerinde doğrudan etkilidir. Geçmişte bir suçla karşı karşıya kalan kimseler, herhangi bir suç deneyimi olmayan kimselere göre daha fazla korku ve endişe duymaktadır (Roccatto vd., 2011:886). Daha iyi eğitim almış ve gelir düzeyi yüksek olan kimseler suça karşı daha az korku duymaktadır (Ferraro, 1995). Erkekler, kadınlara göre daha az suç korkusu duymaktadır. Benzer bir biçimde, gençler de yaşlılara göre daha az suç korkusu duymaktadır (Franklin vd., 2008:226).

Suç korkusu, toplumda çok sayıda soruna neden olmaktadır. Bireylerin suça karşı duyduğu korku nedeniyle kendilerini yaşadıkları toplumdaki soyutlamaları bunların başında gelmektedir. Özellikle yaşanan terör eylemleri ya da toplumu dehşete düşüren suçların işlendiği dönemlerde toplumsal aktivitelere katılım azalmakta, bireyler güvenli olan ev dışına çıkma konusunda isteksiz davranmaktadır. Aşırı heyecan, gerginlik, endişe, çaresizlik ve güvensizlik hissi suç korkusunun birey üzerindeki etkileridir. Bireyler üzerindeki bu etkiler toplum yapısında çözülmeye neden olmakta, sosyal denetim ve toplumsal birliklilik zayıflamaktadır (Dammert ve Malone, 2003:83).

Literatürü incelediğimiz zaman, suç korkusu konusunda farklı teorik yaklaşımlar olduğu görülmektedir. Söylentilerin toplumsal korkuları artırdığını iddia eden Toplumsal Kaygı Kuramı, Besleme Teorisi, suç ve suç korkusunu toplumsal kontrolün azalmasına bağlayan Toplumsal Kontrol Teorisi bunlardan bazılarıdır. Ancak genel kabul gören dört teorik yaklaşım bulunmaktadır. Bunlardan ilk ikisi, suç korkusunu bireysel özellikler üzerinden açıklamaya çalışan mağduriyet yaklaşımı ve zayıflık perspektifidir. Diğer ikisi, suç korkusunu toplumsal etkenler üzerinden açıklamaya çalışan toplumsal düzensizlik ve toplumsal problem teorileridir (Skogan ve Maxfield, 1981; Dolu, 2015; Gates ve Rohe, 1987).

2.1. Bireysel Özellikler Üzerinden Suç Korkusu

Suç korkusunu bireysel deneyim ve özellikler üzerinden açıklayan ilk teorik yaklaşım, mağduriyet yaklaşımıdır. Mağduriyet yaklaşımı, daha önce herhangi bir suçla deneyimi olan, başka bir deyişle, suçla karşı karşıya kalmış bir kimsenin yeniden suça maruz kalacağı konusunda toplumdaki diğer bireylerden daha fazla endişe taşımalarıdır (Gates ve Rohe, 1987:430). Bu yaklaşıma göre, kişinin daha önce bir biçimde suçla karşılaşmış olması, kişide tekrar suça maruz kalacağına konusunda ciddi bir endişe ve korkuya neden olmaktadır. Bu kimseler tek başına kalmaktan ya da karanlık, ıssız yerlerde yürümekten, ev dışında olmaktan, kalabalık toplumsal etkinliklerden rahatsız olurlar.

Suç korkusunu bireysel özellikler üzerinden açıklayan ikinci yaklaşım, zayıflık perspektifidir. Bu perspektife göre, bir suçla karşılaştığında, bu suçu engelleyecek gücü olmayan kimseler suç korkusunu daha fazla hissedecektir. Suç aslında yaşanan ve önlenmesi güç bir eylemdir. Suç karşısında herkesin aynı mukavemeti göstermesi ya da suçlu ile mücadele etmesi mümkün değildir. Örneğin, gece sokağa çıktığında bir tehlike durumunda karşılık veremeyeceğini düşünen bir kadın, kendisini daha zayıf hissedecek ve suça karşı daha fazla korku duyacaktır. Yapılan çalışmalarda, kadınların erkeklerden, yaşlıların gençlerden, gelir seviyesi düşük olanların yüksek olanlardan daha fazla suça maruz kalacağı korkusu duyması bu yaklaşımı destekler niteliktedir.

Mağduriyet ve zayıflık yaklaşımları suç korkusunu kişisel özellikler üzerinden açıklamaya çalışmakla birlikte, mağduriyet yaklaşımında suça duyulan korkunun kaynağını suçun daha önceden işlenmiş olması oluştururken; zayıflık yaklaşımında suça karşı duyulan korkunun kaynağı suçla mücadele etmedeki kişisel yetersizliklerdir.

2.2. Toplumsal Nedenler Üzerinden Suç Korkusu

Suç korkusunu toplumsal yapı üzerinden açıklamaya çalışan yaklaşımlar temelde iki kola ayrılır. İlki, toplumsal düzensizlik; ikincisi, toplumsal problem yaklaşımıdır. Her iki yaklaşımda da, toplumda görülen düzensizlik ve kontrol kaybının suça kapı açacağı ve suç korkusunu daha yaygın hale getireceği beklentisi vardır (Dolu, 2015:234). Toplumsal düzensizlik yaklaşıma göre, insanların yaşadıkları çevredeki fiziksel ve sosyal şartlarda meydana gelecek bir bozulma veya aksaklık bireyleri yaşadığı çevreye karşı daha kuşkulu hale getirecek, böylelikle toplumda suça karşı endişe ve tedirginlik artacaktır (Gates ve Rohe, 1987:429).

Mahalledeki ihmalkârlıklar ve bozulmayı gösteren fiziksel düzensizlik, suç ile ilişkilendirilebilecek ipuçlarıdır. Terk edilen binalar, boş arsa ya da yollarda bırakılan hurda araçlar, yetersiz ya da eksik aydınlatma, toplanmamış ya da kasten etrafa dağıtılmış çöpler, duvar yazıları, eski binalardaki kırık camlar, başıboş köpekler fiziksel düzensizliğin ilk akla gelen işaretleridir (Ferraro, 1995:180-188). Tüm bu aksaklık ve eksiklikler insanlarda yaşadıkları yerin ihmal edildiği fikrini doğuracak, bu durumda suç korkusunu tetikleyecektir.

Suç korkusunu toplumsal sorunlar üzerinden açıklayan bir diğer teorik yaklaşım, toplumsal problem yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda insanların duydukları söylentiler, kamuoyunu etkileyen olaylar ya da medyada yer alan haberlerin nasıl algıladıkları ve yorumladıkları önem kazanmaktadır. Bu yaklaşımda suçun nasıl algılandığı, suçun kendisinden daha önemlidir. Özellikle medyada yer alan haberlerin toplum tarafından algılanma biçimi ve haberin sunumu büyük bir önem taşır. Çünkü bu yaklaşıma göre, suçun topluma aktarılma biçimi suç korkusunun temelini oluşturmaktadır.

Medyanın suç ile ilgili haberi sunuş biçimi, toplumdaki suç korkusunu etkilemektedir (Warr, 2000:466). Günümüzde sosyal medyada yer alan asılsız haberler ya da daha fazla izlenmek uğruna haberlerin abartılarak ya da saptırılarak topluma sunulması özellikle kendisini suça karşı korumasız hisseden kadınlar ve çocuklar üzerinde büyük bir baskı yaratmakta, toplumda devamlı suç oranları artıyor biçiminde yersiz bir algıya neden olmaktadır.

3. SUÇ KORKUSU, GÖÇ VE GÖÇMENLER

Göç ve suç üzerine akademik çalışmalar çok eskilere uzanmaktadır. 20. yüzyıl başlarında bazı Amerikalı yazarlar göçmen grupların göç etmeyenlerle karşılaştırıldığında biyolojik açıdan yetersiz olduklarını ve "aşağı" göçmenlerin ülkeye girmesine izin verildiğinde suçun beklenen olumsuz sonuçlardan birisi olduğunu iddia etmiştir. 1920'li yıllarda özellikle ABD'de etkin olan bu teorik bakış giderek yerini göçün toplum ve birey üzerindeki etkilerinden hareket eden yaklaşımlara bırakmıştır (Martinez ve Matthew, 2000:485).

Yeni teorik yaklaşımlarda daha çok ya göçün toplumda neden olduğu düzensizlik ve toplumsal sorunlardan ya da göçün birey üzerindeki sosyo-psikolojik etkilerinden hareket edilmektedir (Martinez ve Matthew, 2000:500; Miles ve Cox, 2014:945). Göçün toplumda yarattığı endişe, göçün neden olduğu zorunlu değişim, göçmenleri tanınamazlıktan kaynaklanan güvensizlik hissi ve geleceğe ilişkin belirsizlikler gerek bireyler gerekse yerli halk üzerinde göçmenlere yönelik suç korkusunu beslemektedir.

Göçün birey üzerindeki sosyo-psikolojik etkisi konusunda kültürleşme kuramı hem bireyin yaşadığı değişim hem de bu değişime verdiği tepkiler konusunda öğretici niteliktedir. Göçmenler göç ettiklerinde hem yerli/baskın kültürle hem de kendileri gibi göç etmiş farklı gruplarla etkileşim içine girmektedir. Bu etkileşim sürecine kültürleşme denmektedir (Berry, 2005:699).

Göçmen kültürleşme denen bu zorunlu etkileşim ve değişim sürecinde, psiko-sosyal olarak, dört farklı tepki vermektedir. Buna göre, göçmen kendi kültürel kimliğini muhafaza etmekten vazgeçerek baskın kültürel öğeleri kabullenmekte, *asilime* olmaktadır. İkincisi, göçmenler kendi kültürel değerlerinde ısrarcı olup, göç ettiği yerdeki kültüre karşı mesafeli olabilir. Bu duruma *ayrılma* denir. Üçüncü olarak, göçmen kendi kültürünü yaşamakla birlikte karşı kültür ile de etkileşime girmekte, iki farklı kültür arasında bir bütünlük sağlamaktadır. Bu duruma *bütünleşme* denilmektedir. Son olarak, göçmen göç ettiği kültüre ait hiçbir unsuru paylaşmıyor, kendi kültürünü de muhafaza etmekten imtina ettiği durumlarda göçmen dışlanmakta *marjinalleşme* denilen sürece girmektedir (Berry, 1997; Berry, 2005).

Bireyin tepkileri üzerinden göç ve suç ilişkisini açıklayan bir başka önemli teori Anomi Kuramıdır. Anomi, bireyin yeni geldiği toplum ile daha önce sahip olduğu toplumsal adet ve değerler arasında yaşadığı bocalamayı

anlatır. Merton tarafından ortaya atılan ve Durkheim'ın geliştirdiği Anomi Kuramında suç, bireyin göçle birlikte karşılaştığı ve baş edemediği sorunlara karşı verdiği bir tepki olarak ifade edilmektedir (Slattery, 2003:33). Sosyal İzolasyon Kuramı, Kültürel Şok Kuramı, Kültürel Değişme Kuramı göçün birey üzerinde yarattığı olumsuz etkilerden ve toplumsal dışlanmadan hareket eden diğer kuramlardır (Dolu, 2015; Ilgar ve Ilgar, 2015).

Göçmen ve suç ilişkisini toplumsal temelde ele alan teorik yaklaşımlardan birisi, Toplumsal Düzensizlik Yaklaşımıdır. Bu yaklaşıma göre, özellikle günlük hayatın işleyişi, mahalle ve yakın çevresindeki fiziksel ve sosyal bozulma ve değişimler bireylerin suç korkusu üzerinde olumsuz etkiler doğurmaktadır (Martinez ve Matthew, 2000:491; Gates ve Rohe, 1987:427). Skogan'ın suç korkusunun nedenleri arasında saydığı güvensizliğin ve iletişimsizliğin neden olduğu suça ilişkin toplumsal söylentiler, kentteki fiziksel yetersizlikler ve sosyal düzensizlikler, yapılı çevredeki -özellikle göçmen konut alanlarındaki- kalite düşüklüğü, farklı gruplar arasındaki çatışmalar göçmenlerden daha fazla korkulmasına neden olmaktadır (Skogan, 1986:210).

Göçmenlerin toplumda ötekileştirildiği ve dışlandığından hareket eden Damgalama Kuramına göre, toplumda güvensiz ve istenmeyen ilan edilen gruplar suça daha yatkın hale gelmekte, toplumda onlara karşı duyulan suç korkusu daha yüksek düzeyde algılanmaktadır. Göçmenler bu grupta yer almaktadır. Göçmenlerin, çoğu zaman, sosyal düzensizliğin ve fiziksel yetersizliklerin olduğu, suç oranı yüksek çöküntü alanlarında yaşadıklarından toplum tarafından daha kolay bir biçimde suçlu olarak damgalanmaktadır.

Ülkeye yönelik göçün sayısal boyutları, göçün gerçekleşme süresi, göçmenlerin etnik ve dini kimliği, göçün yasa dışı olup olmaması, göç edilen ülkenin kültürüne yakınlık, göçmenlerin uyum sürecine göstereceği tepki, uyum konusundaki yatkınlık, göçmenlerin eğitim düzeyi, işgücü piyasasına yapabileceği katkının oranı, göçün kamu hizmetleri üzerinde oluşturduğu hizmet yükü, hedef ülke toplumunun göçe verdiği tepki, hedef ülkenin ekonomik durumu, hedef ülke siyasetçilerinin ve medya organlarının göç konusundaki tutumu vb. etkenler göçmenlerin hem sağlıklı bir uyum süreci hem de onlara yönelik suç korkusunun boyutlarının şekillenmesi bakımından önem taşımaktadır.

İrkçi bakış açısı, ülkenin göç deneyimi ve toplumsal önyargılar göçmenlere yönelik duyulan suç korkusunun önemli nedenleri arasındadır. Toplumun farklı grupları arasındaki bu ötekileştirme ve ayrışma karşılıklı olarak suç korkusunu beslemekte, herkesin birbirinden korktuğu bir ortamın doğmasına kaynaklık etmektedir.

Göçle kurulmuş bir ülke olmasına rağmen ABD'de bile göçmenlere karşı bir güven eksikliğinin varlığından, farklı ırk, din ya da etnik kimliğe mensup kişilerin daha fazla suç işlediği ve bu nedenle uzak durulması gereken bireyler olduğu yönünde sağlam ve yaygın bir suç korkusundan bahsetmek mümkündür. 1950'li yıllarda ABD toplumunda suça maruz kalma korkusunu en fazla yaşayanlar beyazlar olup, siyahlar bir suç topluluğu olarak anılmaktadır (Kusmer, 1997). 2016 yılında yayınlanan, Houston'da yapılan bir çalışmada, en çok korku duyulan grubun hispanikler (Latin Amerika kökenliler) haline geldiği görülmektedir (Liu ve Polson, 2016:320). Değişen göç ve uyum süreciyle birlikte suç korkusu aynı kalmakta, fakat korku duyulan etnik grup farklılaşmaktadır. Benzer bir durum Birleşik Krallık için de geçerlidir. Ülke genelinde belli periyotlarla yapılan araştırmalarda, 2002-2014 yılları arasında, ülke genelinde suç korkusunda belli bir düşüşün yaşandığı görülmekle beraber, suç korkusuna yönelik etnik algı farklılıkları devam etmektedir. Beyaz kadınlar cinsel saldırı, beyaz erkekler ise hırsızlık, gasp ve soygun suçlarında en fazla korkan toplum kesimleridir. Beyaz kadınlardan % 38'i bir cinsel saldırıya maruz kalacağından korkarken, Hintli kadınlarda bu oran % 19, siyahilerde % 16'dır (www.homeoffice.gov.uk).

İsrail'de yapılan bir araştırmada, yerli halkın sayıları 50 bini bulan göçmenleri bir tehdit olarak gördüğü ortaya çıkmıştır. Ancak yerli halkın göçmenleri tehdit olarak algılamasının nedeni onlarla yaşadığı sorunlardan daha çok, ülke genelinde yaygın olan ideolojik bakış açısıdır. Bu noktada "simgesel tehdit" algısı "gerçek tehdit" algısının önüne geçmekte, günlük hayatında hiç göçmen görmeyen bir Yahudi de, kolaylıkla göçmenleri bir tehdit olarak görebilmektedir (Bitton ve Soen, 2016:299).

Göçmenlerin tüm kişisel zaaflarına karşın toplumun diğer kesimleri tarafından dışlanmalarının temelinde göçmelerin daha çok suç işlediği yargısı yatmaktadır (Chacon, 2009:7; Mariani, 2010). Göçmenleri tehlikeli gören, ülkelerinde istemeyenler bu insanların suçlu olduğunu düşünmektedir. Oysaki bu toplumsal düşünce çok da doğru değildir. Göçmenler konusunda var olan bu düşünce daha çok toplumsal önyargılar, artan sosyal ve ekonomik sorunların neden olduğu hoşnutsuzluk ile kuvvetlendirilmiş korku kültüründen kaynaklanmaktadır (Melossi, 2016:374).

1911 gibi erken bir dönemde ABD'de yayınlanan Göçmenlik Komisyonu Raporu'nda "göçün suç miktarını arttırmadığı" sonucuna varılmıştır (Martinez ve Matthew, 2000:496). İngiltere ve Galler'de yapılan bir araştırmada, 1983-2002 arası dönemde hırsızlık, soygun, uyuşturucu ve dolandırıcılık suçlarında sürekli azalma

yaşanırken; aynı dönemde, İngiltere ve Galler'e gelen göçmen sayısında artış yaşandığı görülmektedir. Ülkeye gelen göçmen sayısı ile ülkede işlenen toplam suç miktarı arasında negatif bir ilişki söz konusudur (Bell ve Machin, 2013:7). ABD yapılan bir araştırmada, 1990 yılında ülkedeki toplam nüfus içinde göçmenlerin payının % 7,9'dan (3,5 milyon), 2013 yılında % 13,1'e (11,2 milyon) çıktığı; fakat aynı dönemde ülkede işlenen saldırı, cinayet ve tecavüz suçlarında % 48, mala karşı işlenen suçlarda ise % 41 oranında bir düşüş yaşandığı belirtilmiştir (Martinez vd., 2015:14). Görüldüğü gibi göçmenlerin suçu artırdığı iddiası her zaman doğru değildir. Diğer taraftan, göçmenlerin daha çok suç işlediği ülkelerde bulunmaktadır. Almanya'da göçmenlerin karıştıkları vaka sayısı 2015 yılında 555.820 iken, bu sayı 2016 yılında 616.230'a yükselmiştir. Ancak Alman makamları artan suç oranları ile tüm göçmenler arasında bir bağ kurmanın doğru olmadığını, fakat artan yasa dışı göçün suç oranlarını artırdığını belirtmektedir (Kern, 2016:2). Avrupa genelinde yapılan benzer bir araştırmada, hükümetler tarafından asimile edilmeye çalışılan ikinci kuşak göçmenlerin suç eğiliminin daha yüksek olduğu görülmüştür (Mariani, 2010:19).

Hollanda'da yapılan bir araştırmada, ilk kuşakları göçmenler arasında çok az suç işlendiği, ancak ikinci kuşak göçmenler arasında suçun daha yaygın hale geldiği tespit edilmiştir. Avrupa Kıtasındaki sanayisizleşme, neo-liberal politikalar, artan işsizlik, ikinci kuşak göçmenlerin ana dili bilmemesi, eğitim eksikliği, aile içi bölünmeler, sosyal ve kültürel uyumsuzluklar ikinci kuşak göçmenler arasında suçun yayılmasında etkin olan faktörlerdir (Engbersen vd., 2003:23).

Tüm göçmenleri suçlu saymak mümkün olmamakla birlikte, Batı Dünyasında 11 Eylül sonrası -başta Müslüman göçmenler olmak üzere- göçmenlere karşı çok ciddi bir düşmanlık ve ayrımcılık artarak devam etmektedir. Göçmenlerin yaşadıkları sosyal, kültürel ve ekonomik sorunlar bir kenara bırakılmakta, toplum içinde artan nefret ve suç korkusuyla birlikte göçmenler ötekileştirilmektedir.

Özellikle Avrupa Kıtasında göçmenlere yönelik ötekileştirme ve ayrımcılığın siyasi örnekleri giderek artmaktadır. Hollanda'da etkin olan Wilders Hareketi 2010 seçimleri için hazırladığı programında; "suçluların etnik kökeninin kayıt altına alınması, Hollandalı olmayan suçluların sınır dışı edilmesi, suç işleyen yabancıların çifte vatandaşlığının sona erdirilmesi" gibi radikal önlemler önermektedir (Canatan ve Cansun, 2013:421). İsveç'teki SD (Demokrat Parti), göçmenlerle bir arada yaşamayı öngören çok kültürlülüğü topyekûn reddettiğini kesin bir dille ifade etmektedir (Mandacı ve Özerim, 2013:120). Almanya'da başlayan yabancı düşmanı PEGIDA hareketi tüm Avrupalı olmayanların kitadan çıkarılmasını önermektedir (www.bbc.com).

11 Eylül saldırıları sonrası Müslümanlara karşı toplumda oluşan kuşku ve suç korkusu Avrupa ülkelerinde yaşanan terör saldırıları sonrasında zirveye ulaşmıştır². Çok kültürlü ortak yaşamın model ülkesi İsveç'te bile, nefret suçlarında artış yaşanmaktadır. 2011 yılında 5.493 olan nefret suçu vaka sayısı 2014 yılında 6.269'a, 2015 yılında ise 6.984'e ulaşmıştır (bra.se., 12.08.2017). AB genelinde İslamofobi ve nefret suçlarında 2010 yılında bu yana % 18'lik bir artış yaşanmaktadır (www.bbc.co.uk).

Yapılan terör saldırılarını savunmak mümkün değildir. Diğer taraftan, toplumsal olarak bir arada yaşama kültürünü ortadan kaldırmayı amaçlayan bu saldırılara karşı nefret suçu ile karşılık vermek, göçmenlere karşı ayrımcılığı derinleştirmek çözüm değildir. Göçmenleri kazanmanın ve onlara yönelik suç korkusunu azaltmanın tek yolu sağlıklı bir uyum sürecidir. Kuşkusuz uyum süreci tarafların karşılıklı anlayışını gerektiren, uzun ve sabır isteyen, karmaşık sorunlara çözüm aranan zorlu bir yol haritasıdır (Karasu, 2016:995).

4. ARAŞTIRMANIN AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Kısıtlı imkânlarıyla, Türkiye'de en çok Suriyeli sığınmacının kaldığı ikinci kent olan Şanlıurfa sığınmacılarla yaşanan sorunlar konusunda adeta bir laboratuvar vazifesi görmektedir. Son beş yılda aralıksız devam eden sığınmacı akımı karşısında Şanlıurfalılarda bir "göç yorgunluğu" yaşanmaktadır.

Şanlıurfa'da yaşayan ve sayıları 500 bini bulan Suriyeli sığınmacılar ile yerli halk arasında belli bir gerginliğin varlığı artık gözle görünür hale gelmiştir. Şanlıurfalılar, Suriyelilerin ülkeye gelişinin bir zorunluluk olduğunun farkında olmakla beraber, uzayan misafirlikle birlikte, kimi sorunlar karşısında Suriyeli sığınmacıları suçlamaktadır. Artan kira ve ev fiyatları, işsizlik, yükselen gıda fiyatları, eğitim ve sağlık başta olmak üzere

2 7 Ocak 2015 Charlie Hedbo Saldırısı (12 ölü), 14 Şubat 2015 Kopenhag Saldırısı (5 ölü), 13 Aralık Paris Saldırısı (130 ölü), 22 Mart 2016 Brüksel Saldırısı (34 ölü), 14 Temmuz 2016 Nice Saldırısı (84 ölü), 26 Temmuz 2016 Normandiya Saldırısı (5 ölü), 19 Aralık 2016 Berlin Saldırısı (12 ölü), 23 Mart 2017 Londra Saldırısı (5 ölü), 3 Nisan 2017 St. Petersburg Saldırısı (16 ölü), 7 Nisan 2017 Stockholm Saldırısı (5 ölü), 22 Mayıs 2017 Manchester Saldırısı (22 ölü).

kamu hizmetlerinde yaşanan ilave yük ve sığınmacılara yapılan yardımlar rahatsızlık yaratan konuların başında gelmektedir (Karasu, 2016:1012).

Artan eleştiriler, yaşanan kimi tatsız olaylarla birleşince³ Suriyelilerin kentte huzursuzluğa ve güvensizliğe neden olduğu iddiası gündeme gelmekte, bu ortamda hem sığınmacılara yönelik suç korkusu yaygınlaşmakta hem de çoğu zaman efsane ve söylentilerin neden olduğu asılsız rivayetler iki topluluk arasında gerilimin artmasına neden olmaktadır.

Bu çalışmada Suriyeli sığınmacılara yönelik yaygınlık kazanan suç korkusu ele alınacaktır. Suriyelilerin kentte ne ölçüde güvensizlik hissine neden oldukları, Suriyelilere karşı duyulan suç korkusunun boyutları, bu korkunun nedenleri ile duyulan bu korkunun kişisel özellikler (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek dağılımı, gelir düzeyi) bakımından nasıl ayrıştığı çalışmanın cevap aradığı sorular arasındadır.

Çalışmada basit tesadüfî örnekleme tekniği kullanılarak bir anket uygulanmıştır. Anket çalışması 2017 yılı Mayıs-Haziran döneminde yapılmıştır. Anket çalışması, Şanlıurfa kent merkezi ile sınırlı tutulmuştur. Kentte işlenen suçların çok büyük bir bölümünün kent merkezinde işleniyor olması bu durumun nedenidir.

Çalışmanın evreni kent merkezinde yaşayan, on sekiz yaşına doldurmuş Şanlıurfalıdır. TÜİK verilerine göre, 921 bin olan kent merkezinde yaşayanların 515 bini bu tanıma uymaktadır (www.tuik.gov.tr). Dolayısıyla, anket çalışmasının evreni 515 bin kişidir. 100 bin ile 1 milyon örneklem büyüklüğü için, % 5 yanılma payı kabul edildiğinde, tutarlı bir anket çalışması uygulanması için en az 245 deneğe ulaşılması zorunludur (Baş, 2003:46). Çalışma kapsamında 270 adet anket formu dağıtılmıştır. Bunlardan 13'ü geri getirilmemiş, 12'si ise eksik doldurulmuştur. Çalışmada 245 adet anket formuna tam ve sağlıklı bir biçimde ulaşılmıştır. Elde edilen veriler SSPS 20 adlı veri analiz yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir.

Anket çalışmasında bağımlı değişken suç korkusudur. Bağımsız değişkenler cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek dağılımı ve gelir düzeyidir. Suç korkusunun ölçülmesi için hazırlanan anket çalışmasında yer alan sorular suç korkusunu açıklamaya çalışan hem bireysel özelliklere dayalı (mağduriyet, zayıflık) yaklaşımlar hem de toplumsal (toplumsal düzensizlik, toplumsal problem) nedenlere dayalı yaklaşımların bir birleşimidir.

Anket çalışmasında yer verilen soruların tümü daha önce birçok çalışmada kullanılmıştır. ABD ve Birleşik Krallık'ta belli periyodlarla (6 ay ya da yıllık) yürütülen suç korkusu anketlerinde kullanılan sorunların bir bölümüne çalışmada yer verilmiştir.

5. ARAŞTIRMA SONUÇLARI

Yürütülen anket çalışmasına katılanların kişisel bilgileri aşağıda derlenmiştir. Buna göre;

Cinsiyet: Ankete katılanların % 33,7'si kadın, % 66,3'ü erkektir.

Yaş: Ankete katılanların % 26,7'si 18-24 yaş, % 22,2'si 25-39 yaş, % 28,2'si 40-54 yaş, % 22,9'u ise 55 yaş ve üzerindedir.

Eğitim Durumu: Katılımcıların % 31,8'i okur-yazar değildir. Okur-yazar olmayan katılımcıların önemli bir bölümü kadındır. Katılımcıların % 34'ü ilköğretim, % 19,1'i lise, % 15,1'i ise üniversite mezunu ya da öğrencisidir.

Meslek Dağılımı: Ankete katılanların % 22,5'i kamu çalışanı, % 29,7'si serbest meslek, % 20'i ev hanımı, % 14,7'si öğrenci, % 6,5'i çiftçi, % 6,6'sı diğer meslek gruplarındandır. Kadınların çoğunluğu çalışmadığı için ev hanımı oranı yüksek çıkmıştır.

Gelir Düzeyi: Ankete katılanların % 16,9'u aylık geliri 700-1500 TL, % 46,1'i 1501-2500 TL, % 23,5'i 2501-3500 TL aylık gelir beyan etmiştir. Çalışmada yer alanların yalnızca % 13,5'i 3500 TL'nin üzerinde aylık gelir bildirmiştir.

Ankete katılanlara öncelikle yaşadıkları kenti ne kadar güvenli buldukları sorusu yöneltilmiştir. "Yaşadığınız kenti ne derece güvenli buluyorsunuz?" sorusuna verilen yanıtlar Tablo-1'de yer almaktadır. Buna göre katılımcıların % 7,7'si kentte yaşamayı çok güvenli, % 41,9'ü güvenli, % 33,5'i güvensiz, % 4,1'i ise oldukça

3 Urfa'da Suriyeli Gerginliği (aljazeera.com.tr., 01.08.2014), Çocukların Park Kavgası Büyüdü (Vatan, 12.11.2015), Suriyeli Gence Saldırı (Milliyet, 26.03.2016), Şanlıurfa'da Suriyeli Gerginliği (Milliyet, 22.01.2016), Suriyeli-Urfalı Kavgası (Habertürk, 06.09.2016), Urfa'da Suriyelilere Karşı Eylem (Urfahaber.com., 17.05.2015), Velilerin Suriyelileri İstemiyoruz Eylemi (Urfadabugün.com., 12.10.2016), Şanlıurfa'da Korkutan Gerginlik (Haber7.com., 06.09.2016).

güvensiz bulmaktadır. Kararsız olanların oranı ise % 12,8'dir. Şanlıurfa'da yaşamayı güvenli bulanların toplamı % 49,6'dır. Diğer taraftan, kentte yaşayanların % 37,6'sı ise kentin güvenli olmadığını düşünmektedir. Şanlıurfa'yı en güvenli bulanlar 55 yaş ve üzerindeki katılımcılardır. Bu yaş aralığında yer alanların % 68,2'si kenti güvenli bulmaktadır.

Tablo 1. Yaşadığımız Kenti Güvenli Buluyor musunuz?

	Sayı	Yüzde (%)
Çok güvenli	18	7,7
Güvenli	102	41,9
Kararsız	31	12,8
Güvensiz	82	33,5
Oldukça Güvensiz	12	4,1

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Ankete katılanlara “Gece vakti tek başına dışarı çıkmayı ne derece güvenli buluyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo-2’de görüldüğü gibi, gece vakti tek başına dışarı çıkmayı çok güvenli bulanların oranı % 18,4’dür. Katılımcıların % 30,1’i gece vakti tek başına dışarı çıkmayı güvenli bulurken, % 34,1’i gece vakti dışarı çıkmayı güvenli bulmamakta, % 8,2’si ise oldukça güvensiz bulmaktadır. Kararsızların oranı % 9,2’dir. Bu rakamlardan hareketle, Şanlıurfa’da gece dışarı çıkmayı güvenli bulmayanların oranı % 42,3’dür.

Tablo 2. Gece Vakti Tek Başına Dışarı Çıkmayı Güvenli Buluyor musunuz?

	Sayı	Yüzde (%)
Çok güvenli	45	18,4
Güvenli	74	30,1
Kararsız	22	9,2
Güvensiz	83	34,1
Oldukça Güvensiz	21	8,2

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Gece vakti dışarı çıkma konusunda kadınlar erkeklerden daha fazla tedirgin olmaktadır. Yapılan çaprazlama analizlerde ankete katılan kadınların % 66,7’sinin gece vakti dışarıya çıkmayı güvensiz bulduğu, bu oranın erkeklerde % 31’de kaldığı görülmektedir.

Gece vakti dışarı çıkma konusunda, meslek grupları bakımından da bir ayrışma yaşanmaktadır. Gece vakti dışarı çıkmayı güvenli bulanlar içinde çiftçiler diğer mesleklerden ayrılmaktadır. Buna göre kente yaşayıp, kendisini çiftçi olarak tanımlayanların % 56,3’ü kentte tek başına dışarı çıkmayı güvenli bulurken, bu oran kamu çalışanlarında % 24,6, serbest meslek sahiplerinde % 38,1’dir. Ev hanımlarının % 14,3’ü gece vakti tek başına dışarı çıkmayı güvenli bulurken, üniversite öğrencilerinde bu oran yalnızca % 5,6’dır.

Tablo 3. Gündüz Vakti Tek Başına Dışarı Çıkmayı Güvenli Buluyor musunuz?

	Sayı	Yüzde (%)
Çok güvenli	64	26,3
Güvenli	140	57,1
Kararsız	17	7,2
Güvensiz	13	5,5
Oldukça Güvensiz	11	3,9

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

“Gündüz vakti tek başına dışarı çıkmayı ne derece güvenli buluyorsunuz?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar Tablo-3’de yer almaktadır. Buna göre, katılımcıların % 26,3’ü çok güvenli, % 57,1’i güvenli, % 5,5’i güvensiz, % 3,9’ü oldukça güvensiz yanıtı vermektedir. Gündüz vakti tek başına dışarı çıkma konusunda kararsız olanların oranı % 7,2’dir. Gece vakti tek başına dışarı çıkmaktan tedirgin olanların toplamı % 42,3 iken, gündüz vakti tek başına dışarı çıkmaktan tedirgin olanların oranı yalnızca % 9,4’dür. Oranlara genel olarak bakıldığında, Şanlıurfa’nın nispeten güvenli bir kent olduğunu söylemek mümkündür.

Ankete katılanlara “Suriyeli sığınmacıların Şanlıurfa’ya gelişi kentin güvenliğini nasıl etkiledi?” sorusu yöneltilmiştir. Tablo-4’de görüldüğü gibi, sığınmacıların gelişiyle birlikte kentin güvenliğinin olumsuz yönde etkilendiğini söyleyenlerin oranı % 79’dur. Bu konuda kararsız olanların oranı % 18,7 iken, sığınmacıların gelişinin kent güvenliğini olumlu etkilediğini söyleyenlerin oranı % 2,3’dür.

Tablo 4. Suriyeli Sığınmacıların Şanlıurfa’ya Gelişi Sizce Kentin Güvenliğini Nasıl Etkiledi?

	Sayı	Yüzde (%)
Olumlu	6	2,3
Olumsuz	193	79

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Yapılan çaprazlama analizlerde ankete katılan kadınların % 75,4’ünün, erkeklerin ise % 69,5’inin Suriyeli sığınmacıların gelişini kent güvenli bakımından olumsuz bulduğu anlaşılmaktadır. Bu soruda meslek grupları bakımından da bir ayrışma yaşanmaktadır. Suriyeli sığınmacıların gelişini en olumsuz bulan meslek grubu, serbest meslek grubudur. Esnaf ve zanaatkârlardan oluşan bu grupta yer alanların % 84,7’si sığınmacıların kent güvenliğini olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Kamu çalışanları arasında bu oran % 66,2’dir. Gelir düzeyi bakımından anlamlı bir ayrışma yoktur. Tablo-5’de görüldüğü gibi “Aşağıdaki kişilerden hangisi sizi tedirgin ediyor?” sorusuna verilen yanıtlar arasında % 37,1 ile Suriyeliler öne çıkmaktadır. Katılımcılardan % 2,4’ü evsizlerden, % 11’i sarhoşlardan, % 13,1’i grup halinde gezen gençlerden, % 13,9’u aşiret mensuplarından, % 10,2’si dilencilerden tedirgin olmaktadır. Hiç kimseden tedirgin olmayanların oranı ise % 12,2’dir. Şanlıurfa’da en çok tedirginliğe neden olan grup Suriyeli sığınmacılardır.

Türkiye’de farklı yerlerde yapılan araştırmalar ile anketten elde edilen sonuçlar örtüşmektedir. Türkiye genelinde yapılan bir saha çalışmasında ankete katılanların % 32,5’i Suriyeli sığınmacılardan tedirgin olmaktadır (Sipahi, 2016:99). Başka bir araştırmaya göre, Suriyelilerin ülkede kalmasının büyük sorunlara yol açacağını düşünenlerin oranı % 76,5’dir (Demir, 2015:7). Kırıkhan’da (Hatay) yapılan bir anket çalışmasında, ankete katılanların % 34,5’i Suriyelilerden dolayı gece sokağa çıkamadıklarını, % 31,7’si gündüz dışarıda çocukları oyun oynarken endişe ettiklerini belirtmiştir (Atasoy ve Demir, 2015:466).

Tablo 5. Aşağıdaki Kişilerden Hangisi Sizi Tedirgin Ediyor?

Kişiler	Sayı	Yüzde (%)
Evsizler	6	2,4
Sarhoşlar	27	11
Grup halinde gezen gençler	32	13,1
Suriyeliler	91	37,1
Aşiret mensupları	34	13,9
Dilenciler	25	10,2
Kimseden tedirgin olmam	30	12,2

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Tablo-6’da katılımcılardan “*Sizce Suriyeli sığınmacılar Şanlıurfa’da ne tür sorunlara yol açmaktadır?*” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılar bu soruya birden fazla cevap verebilmektedir. Buna göre, Katılımcıların % 45,7’si sığınmacıların kira ve ev fiyatlarını artırdığını düşünmektedir. % 30,6’sı kamu hizmet yükünün arttığını, % 20,9’u dilencilerin çoğaldığını, % 35,6’sı kalabalık ve gürültünün arttığını belirtmiştir. Suriyeli sığınmacıların gelişiyle birlikte kavga sayısı arttı diyenlerin oranı % 24,2 iken, başıboş gezenlerden şikâyetçi olanların oranı % 11,2’dir.

Tablo 6. Sizce Suriyeli Sığınmacılar Şanlıurfa’da Ne Tür Sorunlara Yol Açmaktadır?

Sorunlar	Yüzde (%)
Kira ve ev fiyatlarında artış	45,7
Kentteki kamu hizmet yükü arttı	30,6
Dilenci sayısı arttı	20,9
Kentin ahlak yapısı bozuldu	51,8
İşsizlik yaygınlaştı	55,6
İşçi ücretleri düştü	50,4
Kalabalık ve gürültü arttı	35,6
Kavga sayısı arttı	24,2
Başıboş gezen kişiler ortaya çıktı	11,2

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Tablo-6’ya göre ankete katılanların % 51,8’i sığınmacıların kentin ahlakını bozduğunu düşünmektedir. Fuhuş, evlilik dışı ilişkiler, ikinci eş, çocuk gelinler vb. istenmeyen gayri ahlaki durumlar sığınmacılara yönelik olumsuz bir yargının oluşmasına neden olmaktadır. Suriyelilerin işsizliği artırdığını düşünenlerin oranı % 55,6 iken, işçi ücretleri azaldı diyenlerin oranı % 50,4’e ulaşmaktadır.

Tablo-6’da elde edilen sonuçlar, farklı araştırmalar ile aynı sonuçları göstermektedir. Kilis’te yapılan bir çalışmada, ankete katılanların % 86’sı Suriyelilerin işsizliği artırdığını düşünmektedir (Memiş, 2015:108). Kira artışları konusunda Gaziantep’liler Suriyeli sığınmacıları sorumlu tutmaktadır. Suriyelilerin çevrede gürültü yaptıkları, gece geç saatlere kadar oturdukları, sokakta ve evde giyimlerine dikkat etmedikleri, Türk adetlerine uygun davranmadıklarına ilişkin Gaziantep’liler yoğun bir biçimde şikâyetinde bulunmaktadır (Yücebaş, 2015:44-46). Bekâr bazı Suriyelilerin yapmış olduğu kimi taşkınlıklar Konyalılar tarafından misafirlige sığmayan

davranışlar olarak değerlendirilmektedir. Özellikle yüksek sesle müzik dinleme, bayanlara yönelik rahatsız edici bakışlar, perde açık ev içinde oturmalar, kendi aralarındaki kavgalar Konya'da tedirginlik yaratmaktadır (Koyuncu, 2014:131,151).

Şanlıurfa'da halkın % 86'sı, Gaziantep'te % 84'ü, Hatay'da % 78'i, Kilis'te % 54'ü ücretlerin düşmesinden Suriyelileri sorumlu tutmaktadır. Aynı kentlerde gıda fiyatlarında yaşanan artıştan Suriyelileri sorumlu tutanların oranı Şanlıurfa'da % 63, Gaziantep'te % 70, Hatay'da % 66, Kilis'te % 74'dür. Kira artışlarının nedenini Suriyeli sığınmacılar olarak gören yurttaşların sayısı Şanlıurfa'da % 99, Gaziantep'te % 97, Hatay'da % 100, Kilis'te % 89'dur (Demir, 2015:17). Tüm bu verilerden hareketle Türkiye genelinde Suriyeli sığınmacılara yönelik ciddi bir toplumsal ayrışmadan söz etmek mümkündür. Yaşanan taşkınlıklar, artan ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlar ile farklı davranış biçimleri Suriyeliler ile yerli halk arasındaki mesafeyi giderek açmaktadır.

Tablo 7. Suriyeli Sığınmacıların Şanlıurfa'da Suç Oranını Artırdığını Düşünüyor musunuz?

	Sayı	Yüzde (%)
Evet	137	55,8
Hayır	82	33,6
Kararsız	26	10,6

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Tablo-7'de katılımcılara “Suriyeli sığınmacıların Şanlıurfa'da suç oranını artırdığını düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Ankete katılanların % 55,8'i Suriyeli sığınmacıların suçu artırdığını, % 33,6'si ise suç oranını artırmadığını düşünmektedir. Bu konuda kararsız olanların oranı ise % 10,6'dır. Yapılan çaprazlama analizlerde gelir düzeyinde anlamlı bir ayrışma görülmektedir. Aylık geliri 700-1500 TL olanların % 58,5'i Suriyeli sığınmacıların suç oranını artırdığını düşünürken, bu oran aylık geliri 1501-2500 TL olanlarda % 43,6, 3500 ve yukarısı gelir grubunda ise % 31,3'tür. Gelir düzeyi arttıkça Suriyelilerin suç oranını artırdığı düşünenlerin sayısı azalmaktadır. Benzer bir durum cinsiyet içinde geçerlidir. Kadın katılımcıların % 68,3'ü, erkeklerin ise % 46,2'si suç oranlarını sığınmacıların artırdığını düşünmektedir.

Hacettepe Üniversitesi tarafından yapılan bir araştırmada, Suriyeli sığınmacıların buldukları yerlerde şiddet, hırsızlık, kaçakçılık ve fuhuş gibi suçlara bulaşarak toplumsal ahlak ve huzuru bozduğunu söyleyenlerin oranı % 62,3'tür. Bu oran Suriye ile sınırı olan kentlerde % 70'e yaklaşmaktadır. Halkın yarısından fazlası, % 52,3'ü Suriyeliler ile komşuluk yapmak istememektedir (Demir, 2015:6).

Toplumda oluşan bu kanaate karşın, yayınlanan suç verileri aynı görüşü doğrulamamaktadır. İçişleri Bakanlığı'nın verilerine göre, 2011-2013 yılları arasına Suriyeli sığınmacılardan yalnızca binde 4'ü suça karışmıştır (Dağlıoğlu, 2014:9). Kilis'te işlenen asayiş suçlarının % 30'unu Suriyeli sığınmacılar işlemiştir. Nüfusun yarısını oluşturan Suriyeliler suçların üçte birini işlemiştir (mansethaber.com, 15.05.20116). En son Başbakan tarafından yapılan açıklamada, Türkiye'de yaşayan Suriyelilerin ülkede işlenen tüm suçların yalnızca % 1,32'sini işlediği açıklanmıştır (www.milliyet.com).

Bu rakamlara karşın toplumda güçlü bir biçimde Suriyeli sığınmacılara yönelik suçlu imajının oluşmasını “suç korkusu” ile açıklamak mümkündür. Suç korkusu kişinin sahip olduğu zayıflıklar ya da toplumda oluşan genel güvensizlik hissi sonucunda kişinin her an suça maruz kalacağı korkusunu yaşamasını ifade eder. Kişilerin önyargıları ve algıdaki seçicilikleri suç korkusunda ve suçlu tarifinde çok etkilidir (Garofalo, 1981:841; Gates ve Rohe, 1987:425).

Tablo 8. Suriyeli Sığınmacı Bir Komşuya Sahip Olmak İster misiniz?

	Sayı	Yüzde (%)
Evet	37	15,1
Hayır	172	70,2
Kararsız	36	14,7

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Tablo-8’de Şanlıurfalılara, "*Suriyeli bir komşu isteyip istemedikleri*" sorusu yöneltilmiştir. Buna göre katılımcıların % 14,7’si bu konuda kararsız iken, % 70,2’si Suriyeliler ile komşuluk yapmayı istememektedir. Katılımcıların yalnızca % 15,1’i Suriyeli bir komşuya sahip olmayı istemektedir. Bu soruda meslek grupları ile gelir düzeyi bakımından belirgin bir ayrışma yaşanmamaktadır. Cinsiyet bakımından erkekler kadınlara göre daha fazla komşu olmayı istemektedir.

Aynı soru içinde, Suriyeli bir komşu istemeyenlere bunun nedenini yazmaları istenmiştir. Gürültü çıkarma, temiz olmama, çok çocuğa sahip olma, çöp dökmeme, farklı davranış kalıplarının varlığı, aidaat ödememe, görgüsüzlük vb. ifadeler en çok verilen cevaplardır. Anlaşıldığı kadarıyla katılımcıların Suriyeli bir komşu istememesinin temel nedeni sosyal anlamda bir dışlama ya da ötekileştirmeden daha ziyade çeşitli sosyal ve kültürel sorunlardır. Diğer taraftan, bu tür basit sorunların giderek sosyal anlamda bir ayrışmanın başlangıcı olduğu gerçeği de göz ardı edilmemelidir.

Tablo 9. Sizce Suriyeli Sığınmacıları Nasıl Tanımlamak Gerekir?

Sorunlar	Yüzde (%)
Misafir	30,9
Müslüman	45,8
Yabancı	20,9
Ensar	70,2
Arap	55,6
Türk dostu	3,4
Sığınmacı	44,6
Diğer	14,3

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Tablo-9’da, katılımcılardan Suriyeli sığınmacıları farklı kimlikler üzerinden tanımlamaları istenmiştir. Bu soruya birden fazla cevap verme imkânı olduğundan katılımcılar farklı seçenekleri bir arada işaretlemiştir. Buna göre, katılımcıların % 30,9’u Suriyelileri misafir, % 45,8’i Müslüman, % 70,2’si ensar olarak tanımlamaktadır. Gerek Müslüman gerekse İslam kültüründe büyük bir önemi olan “ensar,” “misafir” kimlikleri üzerinden yapılan tanımlar belirgin olarak fazladır. Bu durum Şanlıurfa’nın muhafazakâr kimliği ile örtüşmektedir.

Suriyelileri milli kimliği üzerinden tanımlayanların oranı % 55,6’dır. Suriyelileri resmi kimlikleri olan sığınmacı olarak tanımlayanların oranı % 44,6 iken, onları yabancı olarak tanımlayanların oranı % 20,9’dur. Suriyelileri Türk dostu olarak tanımlayanların oranı belirgin olarak düşüktür. Katılımcıların yalnızca % 3,4’ü Suriyelileri Türk dostu olarak görmektedir.

Katılımcıların 5’de birinin Suriyelileri yabancı olarak tanımlaması, Suriyeliler Türk dostudur diyenlerin azlığı bir ayrışma işareti kabul edilebilir. Bu tür kimliklendirme suç korkusu bakımından büyük önem taşımaktadır. Çünkü insanlar ayrıştırdığı ve çeşitli biçimde damgaladığı sosyal gruplara karşı daha fazla korku ve endişe duymaktadır. Avrupa’da suçlu ile yabancı, göçmen vb. kavramlar, çoğu zaman, aynı kimlik üzerinden tanımlanmaktadır (Mariani, 2010:11-14; Visser vd., 2013:295).

Tablo 10. Suriyelilerle İlgili Medyada Yer Alan Haberler Sizin Bakış Açınızı Nasıl Etkiliyor?

	Sayı	Yüzde (%)
Olumlu	75	30,6
Olumsuz	102	41,6
Kararsız	68	27,8

Kaynak: Yazar tarafından hazırlanmıştır.

Katılımcılara son olarak Suriyeli sığınmacılarla ilgili olarak medyada yer alan haberleri nasıl değerlendirdikleri sorulmuştur. Medyanın tutumu göçmenler üzerinde oluşan suç korkusu bakımından doğrudan etkilidir. Medya yerli halk ile göçmenler arasında bir duvar örebileceği gibi bir köprü de inşa edebilir. Tablo-10'dan anlaşılacağı üzere, ankete katılanların % 30,6'sı sığınmacılar hakkında yapılan haberlerin kendi bakış açısını olumlu yönde etkilediğini ifade ederken, % 41,6'sı ise haberlerden olumsuz etkilendiğini, % 24,8'i ise herhangi bir biçimde etkilenmediğini belirtmiştir.

Gazeteler üzerinde yapılan bir araştırmada, hükümete yakın gazetelerin Suriyeli sığınmacıları olumlu, hükümete mesafeli gazetelerin ise Suriyeli sığınmacıları suça eğilimli ve Türkiye'ye yük olan kimseler olarak sunduğu açıklanmıştır. Hükümete muhalif ve sol çizgideki gazetelerin ise konuyu daha çok insan hakları bağlamında ele alma eğiliminde olduğu görülmüştür (Pandır ve Efe, 2015:14). Oysaki sığınmacılar gibi bir konunun siyaset üstü olması gerekir.

Ekşi sözlük yazarlarına ait 112 giriş üzerinde yapılan bir başka araştırmada, sosyal medyada yer alan haberlerde "düşmanlık/savaş" söyleminin hâkim olduğu, Suriyeli sığınmacıların ülkenin düzeni ve huzuru için tehdit olarak algılandığı, ekonomik açıdan ülkeye zarar verdikleri ve suç unsuru oldukları yargısının güçlendirildiği tespit edilmiştir (Yazıcı, 2016:124-130). Benzer sonuçlara başka bir araştırmada da ulaşılmıştır. Araştırmada, 2014-2015 yıllarına ait Suriyeli sığınmacılarla ilgili haberler derlenmiştir. Yapılan analize göre, medyada yer alan haberlerde Suriyeli sığınmacılara tanınan hakların fazla olduğu, ülke için yük oldukları vurgusu yapılmaktadır. Yerli halk ile Suriyeli sığınmacılar arasında meydana gelen gerginliklerin basına yansımalarının Suriyeli sığınmacılara yönelik ön yargıların oluşması, bu ön yargıların ve gerilimlerin düzeyinin artması ve ahlaki paniğin ortaya çıkması şeklindeki riskleri beraberinde taşıdığı belirtilmiştir (Karataş, 2015:122).

SONUÇ

Suriyeli sığınmacılara yönelik suç korkusunun Şanlıurfa özelinde ele alındığı çalışmada, birkaç istisna dışında, kişisel özelliklerin Suriyelilere yönelik suç korkusunda çok da etkin olmadığı, suç korkusunun toplumsal düzensizliklerden ve ekonomik, sosyal sorunlardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Kişisel özellikler arasında yer alan eğitim düzeyi, yaş gibi değişkenler suç korkusu bakımından çok az etkili iken, gelir düzeyi ve meslek dağılımı kısmen etkilidir. Gelir düzeyi artıkça Suriyelilerin suç oranını artırdığı iddiası azalmaktadır. Meslek grupları içinde en fazla serbest meslek denilen küçük esnaf ve zanaatkarlar Suriyeli sığınmacılara karşı mesafeli iken, kamu çalışanları daha sıcak bakmaktadır. Serbest meslek grubu ile alt gelir grupları Suriyeli göçünden en fazla ekonomik zararı gören toplum kesimleridir. En büyük ayrışma cinsiyet bakımından yaşamakta olup, sığınmacılara karşı, kadınlar erkeklerden daha fazla tedirgin ve endişelidir.

Şanlıurfa'da yerli halk hem suç oranlarının artışı hem de kira artışı, ahlaki bozulma, dilencilik, kalabalık ve gürültü, artan kavga sayısı vb. konularda sığınmacıları sorumlu tutmaktadır. Ankete katılanların % 79'u sığınmacılar nedeniyle kentin artık daha az güvenli olduğunu düşünmektedir. Yerli halkın % 37,1'i Suriyelilerden tedirgin olmaktadır.

Beş yıl gibi kısa bir sürede 450 bine yakın Suriyeli sığınmacının gelmiş olması Şanlıurfa'yı derinden sarsmıştır. Şanlıurfa gibi imkânları sınırlı, kamu hizmet yükünün zaten fazla olduğu, kimi köylerinde halen su ve yol hizmeti bulunmayan, kent merkezinin 3'te 1'inin yeşil kartlı olduğu bir kentte Suriyeli sığınmacılar kısa sürede istenmeyen misafirler haline gelmiştir.

Şanlıurfalıların, Suriyelilere yönelik suç korkusunun temelinde kimi ekonomik ve sosyal sorunlar yatmaktadır. Ankete katılanların % 55,6'sı artan işsizlik, % 45,7'si kira ve ev fiyatlarında yaşanan artış, % 50,4'ü düşen ücretler, % 30,6'sı ise özellikle eğitim ve sağlık hizmetlerinde artan hizmet yükü bakımından Suriyelileri sorumlu tutmaktadır. Tüm bu sorunlar hem Suriyelilere karşı toplumsal ayrışmayı hem de Suriyelilere karşı suç korkusunu tetiklemektedir. Artan işsizlik ve düşen ücretler konusunda göçmenlerin suçlanması, onlar üzerinde baskı kurulması ve göç politikalarının güvenleleştirilmesi tüm dünyada yaşanan bir süreçtir. Şanlıurfa'da bu süreç tekrarlanmaktadır.

Şanlıurfalıların büyük bir bölümü Suriyelileri misafir, sığınmacı, ensar vb. olumlu sıfatlar ile tanımlamakla birlikte yalnızca % 3,4'ü Türk dostu görmekte ve % 20,9'ü yabancı olarak algılamaktadır. Katılımcıların % 70,2'si Suriyeli bir komşu istememektedir. Tüm bunlar bir sosyal ayrışma işaretidir. Medyada Suriyeli sığınmacılar ile ilgili haberler ve bu haberlerin sunuluş biçimi bireyler üzerinde etkili olmaktadır. Ankete katılanların % 41,6'sı bu tür haberlerden etkilenecek sığınmacılara bakış açısında olumsuz bir değişiklik olduğunu kabul etmiştir. Medya sığınmacılar konusunda sorumlu davranmalıdır.

Suç korkusu ayrışmanın ve toplumsal gruplar arası uyumun olmadığı, birbiriyle iletişim kurmayan bireylerin olduğu, sosyal ve ekonomik sorunların derinleştiği toplumlarda artış göstermektedir. Tüm bu sorunlar güvensizlik hissini tetiklemektedir. Suç korkusu aslında toplumsal bir tepkidir. Bu tepkinin önüne geçmek için çeşitli adımlar atılmalıdır.

Suriyelilerin ekonomik anlamda üretici hale getirilmesi, sığınmacılara yönelik yardımların belli bir süre sonra kaldırılması, sığınmacıların karar alma süreçlerinde yer alması, kamu hizmetlerinin iyileştirilmesi, kentteki güvensizlik hissini azaltılması amacıyla toplumsal etkinliklerin düzenlenmesi, sığınmacılarla iletişim kanallarının açık tutulması, medyanın doğru kullanımı atılması gereken ilk adımları oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

- ATASOY, Ahmet ve DEMİR, Hasan (2015), “Suriyeli Sığınmacıların Kırıkhan'a (Hatay) Etkileri”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, S.8(38), ss.457-470.
- BAŞ, Türker (2003), **Anket**, Seçkin Yayınları, Ankara.
- BELL, Brian ve MACHIN, Stephen (2013), “Immigration and Crime: Evidence for the UK and Other Countries”, **Migration Observatory Briefing**, COMPAS, University of Oxford, UK. http://migrationobservatory.ox.ac.uk/wp-content/uploads/2016/04/Briefing-Immigration_and_Crime.pdf (Erişim Tarihi: 03.09.2018).
- BERRY, John W. (1997), “Immigration, Acculturation and Adaption”, **Applied Psychology: An International Review**, S.46(1), ss.5-68.
- BERRY, John W. (2005), “Acculturation: Living Successfully in Two Cultures”, **International Journal of Intercultural Relations**, S.29, ss.697-712.
- BITTON, Mally ve SOEN, Dan (2016), “Community Cohesion, Sense of Threat and Fear of Crime: The Refugee Problem as Perceived by Israeli Resident”, **Journal of Ethnicity in Criminal Justice**, S.14(4), ss.290-306.
- CANATAN, Kadir ve CANSUN, Şebnem (2015), “Göç Politikalarının Değersel Temelleri Hollanda ve Fransa'da Büyük Siyasal Partilerin Göç Politikaları Üzerine Bir Çözümleme”, **Disiplinlerarası Göç Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Sabahattin Zaim Üniversitesi Yayını, İstanbul, ss.409-421.
- CHACON, Jennifer (2009), **Managing Migration Through Crime**, California University Press, California (USA).
- DAĞLIOĞLU, Emre Can (2014), “Türkiye'nin Görmezden Geline Mülteci Sorunu”, **Güncel Hukuk Dergisi**, S.12, ss.9.
- DAMMERT, Lucia ve MALONE, Mary (2003), “Fear of Crime or Fear of Life? Public Insecurities in Chile”, **Bulletin of Latin American Research**, S.22(1), ss.79-101.
- DEMİR, Oğuzhan (2015), **Göç Politikaları, Toplumsal Kaygılar ve Suriyeli Mülteciler**, Global Politika ve Strateji Yayını, Ankara.
- DOLU, Osman (2015), **Suç Teorileri**, Global Politika ve Strateji Yayını, Ankara.
- ENGBERSEN, Godfried, LEUN, Joanne ve BOOM, Jan De (2003), “The Fragmentation of Migration and Crime in the Netherland”, **Crime and Justice**, S.35(1), ss.17-56.
- FERRARO, F. Kenneth (1995), **The Fear of Crime: Interpreting Victimization Risk**, SUNY Publisher, New York (USA).
- FRANKLİN, Travis, FRANKLİN, Cortney ve FEARN, Noelle (2008), “A Multilevel Analysis of the Vulnerability, Disorder, and Social Integration Models of Fear of Crime”, **Soc Just Res**, S.21, ss.204-227.
- GAROFALO, James (1981), “The Fear of Crime: Causes and Consequence”, **The Journal of Criminal Law & Criminology**, S.72(2), ss.839-860.
- GATES, Lauren ve ROHE, William (1987), “Fear and Reactions to Crime”, **Urban Affairs Quarterly**, S.22(3), ss.425-453.

- ILGAR, Zeki ve ILGAR, Semra (2015), “*Göç ve Göçmenliğin Psikolojik Yansımaları Vatansız Vatandaş Olmak*”, **Disiplinlerarası Göç Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Sabahattin Zaim Üniversitesi Yayını, İstanbul, ss.159-179.
- KARASU, Mithat Arman (2016), “*Şanlıurfa’da Yaşayan Suriyeli Sığınmacıların Kentle Uyum Sorunu*”, **Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi**, S.21(3), ss.995-1014.
- KARATAŞ, Mustafa (2015), “*Türk Yazılı Basınında Suriyeli Sığınmacılar İle Halk Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*”, **Göç Araştırmaları Dergisi**, S.1(2), ss.112-151.
- KERN, Soeren (2017), **Germany: Migrant Crime Spiked in 2016**, Gatestone Institute International Policy Council, <https://www.gatestoneinstitute.org/10304/germany-migrants-crime> (Erişim tarihi: 03.09.2018).
- KOYUNCU, Ahmet (2014), **Kentin Yeni Misafirleri Suriyeliler**, Çizgi Yayınları, Konya.
- KUSMER, Kenneth (1997), “*Ghettos Real and Imagined: A Historical Comment on Loic Wacquant Three Pernicious Premises in the Study of the American Ghetto*”, **International Journal of Urban and Regional Research**, S.21(2), ss.56-78.
- LIU, Eric ve POLSON, Edward (2016), “*The Colors of Fear: A Multilevel Analysis of Fear of Crime across Houston Area Neighborhoods*”, **Journal of Ethnicity in Criminal Justice**, S.14(4), ss.307-326.
- MANDACI, Nazif ve ÖZERİM, Gökay (2013), “*Uluslararası Göçlerin Bir Güvenlik Konusuna Dönüşümü: Avrupa’da Radikal Sağ Partiler ve Göçün Güvenlikleştirilmesi*”, **Uluslararası İlişkiler Dergisi**, S.10(39), ss.105-130.
- MARIANI, Fabio (2010), **Migration and Crime**, Preliminary Draft, ss.1-22. http://conference.iza.org/conference_files/Lelli2010/mariani_f2907.pdf (Erişim tarihi: 03.09.2018).
- MARTINEZ, Daniel, EWING, Walter ve RUMBOAT, Ruben (2015), **The Criminalization of Immigration in the United States**, Amerikan Göç Konseyi, USA.
- MARTINEZ, Ramiro ve MATTHEW, Lee (2000), **On Immigration and Crime, the Nature of Crime: Continuity and Change**, ABD Adalet Bakanlığı, USA.
- MELOSSI, Dario (2016), “*In a Peaceful Life’ Migration and the Crime of Modernity in Europe/Italy*”, **Punishment & Society**, S.5(4), ss.371–397.
- MEMİŞ, Hasan (2015), “*İç Savaş Nedeniyle Kilis’te Yaşayan Suriyelilerin Oluşturduğu Sosyo-Ekonomik Algılar Üzerine Bir Araştırma*”, **E-SOSDER**, S.14(52), ss.100-114.
- MILES, Thomas J. ve COX, Adam B. (2014), “*Does Immigration Enforcement Reduce Crime? Evidence from ‘Secure Communities’*”, **Journal of Law & Economics**, S.57, ss.937-973.
- ÖZTOPRAK, Yağmur, LUX, Karl Micheal, GÜRSESLİ, Selen, İPEK, Zekiye, SEZGİN, Bahar Gökçe, GÖLOĞLU, Can ve BAĞ, Burak (2012), “*Çocukların Sokakta Oyun Oynamalarına İzin Verilmemesi-Ebeveynin Suç Korkusu İlişkisi*”, **E-Araştırma**, <http://tip.baskent.edu.tr/kw/upload/600/dosyalar/cg/sempozyum/ogrsmpzsnm13/13.S20.pdf> (Erişim tarihi: 09.11.2016).
- PANDIR, Müzeyyen ve EFE, İbrahim (2015), “*Türk Basınında Suriyeli Sığınmacı Temsili Üzerine Bir İçerik Analizi*”, **Marmara İletişim Dergisi**, S.24, ss.1-26.
- ROCCATO, Michele, RUSSO, Silvia ve VİENO, Alessio (2011), “*Perceived Community Disorder Moderates the Relation between Victimization and Fear of Crime*”, **Journal of Community Psychology**, S.39(7), ss.884-888.
- SİPAHİ, Esra Banu (2016), **Suç Korkusu**, Çizgi Yayınları, Konya.
- SKOGAN, Wesley G. (1986), **Fear of Crime and Neighborhood Change**, Şikago Üniversitesi Yayını, USA.
- SKOGAN, Wesley G. ve MAXFIELD, Michael (1981), **Coping with Crime Individual and Neighborhood Reactions**, Sage Publications, Beverly Hills.
- SLATTERY, Martin (2003), **Sosyolojide Temel Fikirler** (Çev. Ümit Tatlıcan), Sentez Yayınları, İstanbul.

- VISSER, Mark, SCHOLTE, Marjin ve SCHEEPERS, Peer (2013), “*Fear of Crime and Feelings of Unsafety In European Countries: Macro and Micro Explanations in Cross-National Perspective*”, **The Sociological Quarterly**, S.54, ss.278-301.
- WARR, Mark (2000), “*Fear of Crime in the United States: Avenues for Research and Policy*”, **Criminal Justice**, S.4, ss.441-489.
- YAZICI, Tülay (2016), “*Yeni Medyanın Nefret Dili: Suriyeli Mültecilerle İlgili Ekşi Sözlük Örneği*”, **Global Media Journal**, S.7(13), ss.115-136.
- YÜCEBAŞ, Mesut (2015), “*Gaziantep Yerel Basınında Suriyeli İmgesi*”, **Birikim Dergisi**, S.311, ss.38-48.